

Kredsudsendelse 089/2020 - Hjemsendte elever pga. COVID-19 og retten til undervisning

29-09-2020

Kommunikation & Analyse

[Coronavirus](#) [Kredsudsendelse](#) [Pædagogiske forhold](#) [udsendelse](#)29. september 2020
Udsendelse 089/2020
Kredsjournalnr. 500

Til kredsens

På baggrund af henvendelser fra kredse orienteres i denne kredsudsendelse om elevers ret til undervisning under hjemsendelse pga. af mistanke om COVID-19 samt om vigtige retningslinjer; herunder om reglerne i persondataforordningen.

Foreningen mener, at brugen af virtuel fjernundervisning ikke må blive en automatiseret løsning, men at valget om, hvordan man bedst varetager elevens ret til undervisning i forbindelse med COVID-19, altid skal bygge på en konkret faglig og pædagogisk vurdering, som både indeholder hensynet til den hjemsendte elev, klassen som helhed og de involverede lærere.

Retningslinjer vedr. COVID-19 fra Børne- og undervisningsministeriet

I "retningslinjer for grundskoler samt ungdoms- og voksenuddannelser på Børne- og Undervisningsministeriets område i forbindelse med forebyggelse af smittespredning af COVID-19" fra 19. juni 2020 står der, at "*elever og kursister, der efter en konkret individuel vurdering skal blive hjemme, skal modtage fjernundervisning.*"

Dette kan blive tolket forskelligt både på skole- og forvaltningsniveau. 'At modtage undervisning' kan tolkes sådan, at eleven skal modtage undervisning samtidig med klassen, eksempelvis livestreaming fra klasselokalet. Det kan også tolkes sådan, at eleven modtager materiale forud for hver dag og laver det, hvorefter der er mulighed for rettelser og kommentarer fra lærerne. Det kan givetvis også fortolkes på mange andre måder. Der er dilemmaer i alle metoderne, og der er både pædagogiske, didaktiske og resurse-mæssige aspekter i overvejelserne.

Foreningen anbefaler, at man lokalt drøfter de nødvendige kommunale rammer for fjernundervisning – og at lærerne og ledelsen på den enkelte skole aftaler, hvordan man kan lave den for alle parter mest hensigtsmæssige fjernundervisning. I den ekstraordinære COVID-19 situation må der også her findes pragmatiske løsninger.

Der er ikke her tale om reglerne om sygeundervisning, som findes i folkeskoleloven § 23 og bekendtgørelse nr. 694 af 20. juni 2014 om sygeundervisning. Det er først ved sygdom og fravær i mere end 15 skoledage.

Regler i persondataforordningen

Det fremgår af artikel 3, nr. 2 i persondataforordningen, at begrebet "behandling" af personoplysninger i forordningen også omfatter "videregivelse ved transmission". Livestreaming af undervisningen må anses for en videregivelse af undervisningen ved transmission og dermed omfattes af persondataforordningens beskyttelsesregler. Der er endvidere også tale om personoplysninger, idet både klassens elever og lærerne bliver filmet i undervisningen.

Reglerne om videregivelse af almindelige personoplysninger fremgår af persondataforordningens artikel 6. Ifølge artikel 6 er behandling af personoplysninger kun lovlig, hvis en af betingelserne i litra a-f i bestemmelsen er opfyldt.

I henhold til artikel 6 litra a skal den registrerede (den der bliver filmet) give samtykke til behandling af personoplysningen, dvs. til at blive filmet. En behandling af en personoplysning uden samtykke kan i henhold til artikel 6 litra c eller litra e være lovlig, hvis behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Da samtykke er udgangspunktet for behandling af personoplysninger, og da der samtidig er tale om behandling af data, der omfatter børn, er det Danmarks Lærereforenings vurdering, at både forældre og lærere som udgangspunkt bør give samtykke til at blive filmet i undervisningen. Hertil kommer dog, at vi befinder os i en helt ekstraordinær situation, hvor flere og flere elever bliver sendt hjem på grund af COVID-19 og på den baggrund i henhold til Undervisningsministeriets retningslinjer har krav på fjernundervisning. Hvad der nærmere ligger i kravet om fjernundervisning, er ikke defineret i retningslinjerne, men hvis det kræves, at undervisningen tilnærmelsesvis er den samme som for de øvrige tilbageværende elever, vil en lærer formentlig af ledelsen kunne blive pålagt at livestream sin undervisning, da behandlingen dermed kan anses for at være nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundet; nemlig fjernundervisning i henhold til

ministeriets retningslinjer. Der er som sagt tale om en helt ny situation, så dette er hverken be- eller afkræftet i retspraksis. Foreningen henviser derfor til, at der findes pragmatiske løsninger i den enkelte situation.

Såfremt alle eleverne i klassen er sendt hjem, gælder der det samme som i foråret; at man som lærer kan blive pålagt at undervise digitalt.

Retningslinjer til brug for virtuel fjernundervisning. Følgende punkter kan bruges som inspiration til skolens arbejde:

Hvis det besluttet lokalt, at der fremover skal foretages livestreaming af undervisningen, anbefaler foreningen, at der vedtages klare retningslinjer vedrørende den virtuelle fjernundervisning, som bl.a. indeholder følgende punkter:

- Retningslinjer om anvendelse af virtuel fjernundervisning i forbindelse med COVID-19 skal drøftes i MED-udvalget, og der skal i MED-udvalget vedtages klare og tydelige retningslinjer. Det er vigtigt, at der er klare retningslinjer for, at læreren kan føle sig tryk i undervisningen.
- Alle, der underviser i klassen, skal orienteres om livestreamingen samt give deres samtykke: Dvs., det gælder også for vikarer, praktikanter og lignende.
- Af hensyn til det kollegiale samarbejde skal livestreamingens formål være drøftet i lærerteamet, således at alle føler sig trykke, og der ikke opstår konflikter, fordi en lærer pga. utryghed f.eks. ikke vil have, at undervisningen livestreames.
- Beslutningen om anvendelse af fjernundervisning træffes af skolelederen i samarbejde med klassens lærere.

Skriftlig aftale med forældre og elev, hvor følgende skal sikres:

- Forældre indestår for, at elevens deltagelse i undervisningen er seriøs:
 - Eleven er klar, når undervisningen starter.
 - Al unødig støj fjernes fra lokalet, så det ikke forstyrrer undervisningen (ingen tændte TV, radio, YouTube mm.)
 - I tilfælde af tekniske problemer skal forældrene kontakte f.eks. skoleleder, afdelingsleder, it-vejleder eller anden på skolen, så undervisning ikke forstyrres.
- Der må ikke ske lyd- eller billedoptagelser fra undervisningen.
- Der må ikke være andre tilstede end eleven, når eleven følger undervisningen.
- Er der – mod forventning og rent undtagelsesvis andre tilstede, skal læreren informeres, når vedkommende træder ind i rummet.
- Det er kun eleven, der kan/må "række hånden" op og stille spørgsmål.

Før virtuel fjernundervisning sikres følgende:

- Relevante medarbejdere informeres om ovenstående forældrekontrakt.
- Lærerne instrueres i brug af virtuel fjernundervisning.
- Eleverne og deres forældre informeres om, at der er digital understøttelse tilstede i klassen.
- Der laves klare regler for, hvornår læreren kan slukke for den virtuelle fjernundervisning.
- Forældrene til de andre elever giver deres samtykke.

Med venlig hilsen

Gordon Ørskov Madsen

Juliane Ø. V. Christensen